

Чем больше трудовой доход, тем лучше здоровье. Но есть и исключения, например, сотрудники предприятий с участием иностранного капитала, где преобладают мужчины (71 %), имеющие самые высокие трудовые доходы и хорошо оценивающие свое здоровье, однако по объективным показателям (жалобы и нарушения здоровья) можно сделать вывод, что их самооценка существенно завышена. Индивидуальные предприниматели считают свое здоровье хорошим, но чаще других жалуются на боли и обращаются к врачам. Тем не менее для того, чтобы заняться частным предпринимательством, попасть на работу в компанию с участием иностранного капитала или в акционерное общество без участия государства, необходима высокая самооценка здоровья, которая скорее связана с уверенностью в своих физических силах, чем с объективным физическим состоянием. С другой стороны, возможно, наличие жалоб на здоровье у данного контингента объясняется напряженными, изматывающими условиями труда.

Средние значения самооценок эмоционального самочувствия (удовлетворенность жизнью) в основном соответствуют распределению среднего трудового дохода, оценкам и объективным характеристикам здоровья (наличие проблем). Однако из общего ряда выбиваются занятые на предприятиях с участием иностранного капитала, они удовлетворены жизнью значительно меньше остальных. Хуже обстоят дела только у сотрудников государственных предприятий.

Наиболее адекватные значения, по всем распределениям отмечаются, у представителей органов управления. Это подтверждается наличием самого высокого показателя потенциала здоровья этой категории работников. Возможно, хорошие показатели физического состояния позволяют человеку делать карьеру, а также, достигнув высокого социального положения, сохранять здоровье легче, в том числе и за счет доступа к медицинской помощи и профилактическим мероприятиям.

Наиболее крепкое здоровье и редкие жалобы наблюдаются у занятых индивидуальным предпринимательством и в компаниях с иностранным капиталом. Следовательно, человек с нарушениями здоровья индивидуальным предпринимательством не займется, а будет искать работу в государственном секторе. Таким образом, происходит «естественный отбор».

Работодатели, готовые предложить высокую оплату труда, отбирают не только наиболее образованных, квалифицированных, но и наиболее здоровых и выносливых.

Литература

1. Ансофф И. Стратегическое управление. – М.: Экономика, 1989.

Надійшла 12.05.2009

УДК 658.589

Т. В. КАЛІНЕСКУ, Н. А. КАРАМУШКО
Східноукраїнський національний університет ім. Володимира Дала

КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ ОЦІНЮВАННЯ ОНОВЛЕННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ АПК

Розглянуто критерії та показники оцінювання оновлення виробничого потенціалу підприємств, принципи та фактори, що впливають на механізм їх вибору та застосування в умовах АПК.

Criteria and indexes of evaluation of updating of production potential of enterprises, principles and factors which influence on the mechanism of their choice and application in the conditions of AIC were considered in the article.

Постановка проблеми. В умовах ринкової економіки ефективний розвиток підприємств на тривалу перспективу можливий лише при використанні досягнень науково-технічного прогресу. Тому розвиток інноваційної сфери, через яку просуваються у виробництво інноваційні досягнення, є особливо актуальним, оскільки вимагає серйозної уваги та вивчення. Без гнучкого управління інноваціями, яке є рушійною силою його розвитку, неможлива тривала стабільність ефективного виробництва.

У зв'язку з цим досить гострою є проблема своєчасного просування інноваційних можливостей, концентрації ресурсів, оперативного управління інноваційним процесом при мінімальному ризику від неправильного вибору інноваційного напрямку. Стратегія управління інноваціями має бути складовою загальної стратегії управління розвитком підприємства, а саме питання вибору та оцінювання інноваційних стратегій має бути центральним у проблемі тривалого розвитку підприємства та оновлення виробничого апарату АПК.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В економічній літературі питання оновлення виробничого апарату розглянуті достатньо всебічно в умовах планового господарювання. До них відносяться наукові дослідження та публікації таких авторів, як Т.А. Олександрова, І.С. Бема, К.К. Вальтуха, В.П. Красовського, Б.Л. Лавровського, С.А. Хеймана. Щодо періоду перебудови економіки країн СНД, більшість аспектів проблеми оновлення виробничого апарату знайшли відображення у працях В.І. Кушліна, В.Н. Павлова, В.И. Терьохіна, С.В. Казанцева, а на сучасному етапі інноваційного розвитку – у роботах

Ілляшенка С.М., Міщенко А.П., Микитюка П.П., Савицької Г.В. та інших. Але, незважаючи на досить тривалий період дослідження та різні задачі, які треба було розв'язувати, необхідно визнати, що мова в них йде про одні й ті самі форми та процеси організації оновлення. Ще й досі лишається незрозумілим механізм вибору того чи іншого напрямку модернізації виробничого апарату.

За останні роки в економічній літературі досвід оновлення виробничого апарату викладено у загальних рисах, найчастіше без прив'язки до об'єкту застосування. Практикою встановлено, що не існує універсальних організаційних форм оновлення виробничого апарату, прийнятних в різних умовах виробництва. Форми і організація оновлення, які добре зарекомендували себе на одних підприємствах, часто виявляються непридатними для інших. Відсутній механізм адаптування оновленого виробничого апарату, та ефективного його використання з урахуванням світового досвіду та інших позитивних напрацювань в умовах СОТ, зокрема в АПК, де підприємства вимушені розробляти власні стратегії оновлення.

Виходячи з цього **метою дослідження** є визначення критеріїв та показників оцінювання оновлення виробничого апарату підприємств АПК.

Основні результати дослідження. Загалом критеріями ефективності механізмів оновлення виробничого апарату підприємств АПК можуть виступати економічні показники [1, с. 131 – 148], за допомогою яких можна визначити приріст економічного результату відносно витрат. При цьому прибуток і дохідність інновацій виступають не як мета, а як важлива умова і результат здійснення інноваційної діяльності – створення нових продуктів, технологій, послуг, що впливають на рівень життя суспільства. При цьому під критерієм розуміється міра оцінювання [2, с. 54], а показник – це дані, що дозволяють судити про розвиток та рух економічного явища (в даному випадку критерію). Тільки досягнення кінцевої мети повинне служити критерієм оцінювання будь-яких господарських заходів, включаючи і механізм оновлення підприємства. Кожний процес, що відбувається в природі, суспільстві, науці і у всіх інших сферах людської діяльності, характеризується ефективністю, і критерієм її є ступінь відповідності кінцевих результатів процесу заданій меті. Тобто критерій оцінювання інноваційного розвитку можна визначити як міру чи ступінь досягнення заданої мети в результаті здійснення комплексу заходів щодо впровадження досягнень науково-технічного прогресу на підприємствах. Він повинен показати, на якому рівні оновлення, модернізації, структурної перебудови і таке інше знаходиться підприємство, щоб досягти мети свого розвитку.

Критерії формування вірного рішення щодо оновлення науково-технічного й інноваційного апарату підприємства можна розділити на групи [2, с. 54]: цільові критерії; зовнішні й екологічні критерії; критерії реципієнта, що здійснює проект інноваційного розвитку; критерії науково-технічної перспективності; комерційні критерії; виробничі критерії; ринкові критерії; критерії регіональних особливостей реалізації проекту. Критерій кожної групи оцінюється як для всього механізму, так і для окремих напрямків розвитку потенціалу.

Цільові критерії визначаються соціально-економічною ситуацією в країні і використовуються на стадії добору пріоритетних напрямків інноваційного розвитку. Зовнішні й екологічні критерії включають: правову забезпеченість, можливість впливу проектного законодавства, можливу реакцію суспільної думки на здійснення механізму оновлення; вплив наявності шкідливих продуктів і виробничих процесів, на рівень зайнятості. Критерії реципієнта включають: якість керівного персоналу, навички управління і досвід підприємств, стратегія у сфері маркетингу, наявність досвіду і дані про обсяг операцій на зовнішньому ринку; дані про фінансову стійкість, ліквідність та стабільність; досягнуті результати фінансово-виробничої діяльності і їхню тенденцію, дані про потенціал росту в різних сферах виробництва; показники диверсифікованості. Науково-технічні критерії включають дані про: перспективність використаних науково-технічних рішень; патентну чистоту виробів і патентоспроможність використаних технічних рішень; перспективність застосування отриманих результатів у майбутніх розробках; позитивний вплив на інші проекти, що представляють державний інтерес. Комерційні критерії включають дані про: розмір інвестицій, стартові витрати на здійснення проекту, потенційний річний розмір прибутку, значення внутрішньої норми доходу, що задовольняє інвестора; відповідність проекту критеріям економічної ефективності капітальних вкладень; строк окупності і сальдо реальних грошових потоків; оцінювання періоду утримання продукту на ринку, ймовірному обсязі продажів по роках; оцінювання очікуваного характеру конкуренції і її вплив на ціну продукту. Критерії регіональних особливостей реалізації досліджуваного механізму розвитку визнаються впливом діючих в даній області пільгових умов розвитку підприємств.

При визначенні переліку критеріїв використовуються лише ті, які безпосередньо відповідають цілям, завданням інноваційної стратегії розвитку, процесам науково-технічного оновлення підприємства та його виробничого апарату (табл. 1). Ці критерії можуть бути застосовані і для оцінювання оновлення підприємств АПК, оскільки оновлення – процес раціонального розширення виробництва на новій технічній основі та передбачає впровадження досягнень науково-технічного прогресу з максимальним використанням потенціалу підприємства [1, с. 11 – 18], новітніх технологій та обладнання з метою створення конкурентоспроможної інноваційної продукції, технологій найбільш ефективним і оптимальним шляхом.

Фактори впливу на науково-технічний й інноваційний розвиток підприємств можна поділити на групи. Перша група: удосконалення організаційно-економічних умов розвитку, що включає посилення

галузевої і територіальної концентрації виробництва, поглиблення спеціалізації, кооперації, укріплення взаємодії науки та виробництва, формування системи наукових центрів та науково-виробничих комплексів, контроль за системним впровадженням нових технологій та технічного переозброєння виробництва. Друга група: посилення зацікавленості працівників в ефективному оновленні виробничого апарату і створення відповідної системи стимулювання.

Таблиця 1

Варіанти визначення цілей й задач щодо процесів оновлення, розвитку НТП та інновацій на підприємствах

Автор	Оновлення	НТП	Інновація
Ілляшенко С.М. [3 с. 274]			Кінцевий результат діяльності зі створення і використання новацій, втілених у вигляді удосконалених чи нових товарів (виробів чи послуг), технологій їх виробництва, методів управління на всіх стадіях виробництва і збуту товарів, які сприяють розвитку і підвищенню ефективності функціонування їх виробників і споживачів
Мельник О.Г. [4, с. 21]		Такий розвиток засобів виробництва та методу його організації, що дозволяє досягти зниження сумарних витрат живої та суспільної праці на одиницю продукції. Взаємопов'язаний розвиток науки і техніки, що проявляється, з однієї сторони, у постійному впливі наукових відкриттів і винаходів на рівень техніки та технологій, з іншої – у застосуванні новітніх приладів і обладнання в наукових дослідженнях.	
Шумпетер Й. [5]			Зміни з метою впровадження і використання нових видів товарів споживання, нових виробничих і транспортних засобів, ринків та форм організації в промисловості
Словник економічних термінів [6]		Це процес розвитку науки, техніки, технології, удосконалення засобів праці, форм та методів організації виробництва та праці	
Кушлін В.І. [7, с. 7]	Процеси вибуття застарілих засобів праці та заміни їх новими у рамках технічного переозброєння та реконструкції підприємств, а також процеси раціонального розширення виробництва на новій технічній основі		
Портер М. [8]			Використання у тій чи іншій сфері суспільної діяльності результатів інтелектуальної праці, технологічних розробок, направлених на удосконалення соціально-економічної діяльності
Микитюк П.П. [9, с. 358]			Інноваційний розвиток – розвиток науки, техніки, досвіду, знань. Це процес, під час якого наукова ідея доводиться до практичного використання.

Незважаючи на єдність економічної і правової основи області застосовують ряд місцевих регіональних актів, що істотно впливають на ступінь ризику по регіонах України. Необхідно також врахувати ресурсні можливості регіонів, ступінь соціальної нестабільності, стан інфраструктури (комунікації, банківське обслуговування) та інші фактори. Слід зазначити, що на інноваційний розвиток регіонального АПК впливають особливості природнокліматичних та економічних умов господарювання, а також регіональне забезпечення кадрами, здатними успішно вести інноваційну діяльність. До особливостей процесу інноваційного розвитку регіонального АПК необхідно віднести ступінь готовності господарств до сприйняття нововведень, а також стан організаційно-економічного механізму, стимулювання просування досягнень науки до практики.

Безперечним є той факт, що стратегія інноваційного розвитку ґрунтується на модернізації галузей АПК і є ключовим чинником поліпшення його соціально-економічних показників, основою забезпечення

темтів і якості нарощування виробничого потенціалу країни, підвищення конкурентоспроможності продукції, що виробляється на внутрішньому та зовнішніх продовольчих ринках (табл. 2). Результативність реалізації інновацій [10, с. 28] характеризується системою показників, що відображають кінцеві результати їх впровадженнь, а також співвідношення результатів і витрат, які обумовлені розробкою, виробництвом і експлуатацією інновацій. Як вимоги до створення потенціалу підприємства необхідно використовувати такі інноваційні показники, як виробнича (або оперативна), фінансова, інвестиційна ефективність від реалізації нововведень:

- 1) додана вартість, враховуючи амортизацію, отримана за рахунок виробництва (створення або використання) нововведень, або її приріст у порівнянні з аналогом;
- 2) чиста продукція, отримана за рахунок виробництва (створення або використання) нововведень або її приріст у порівнянні з аналогом;
- 3) дохід (прибуток і амортизація) за рахунок виробництва (створення або використання) нововведень або її приріст у порівнянні з аналогом;
- 4) економія від зниження собівартості продукції, отримана за рахунок виробництва (створення або використання) нововведень або її приріст у порівнянні з аналогом;
- 5) потенційний прибуток від використання нововведень та його приріст у порівнянні з аналогом;
- 6) рентабельність продукції, розрахована за чистим доходом від виробництва (створення або використання) нововведень або її приріст у порівнянні з аналогом;
- 7) економічний ефект (розрахований за чистою продукцією, враховуючи амортизацію), отриманий за рахунок виробництва (створення або використання) нововведень, або його приріст у порівнянні з аналогом.

Таблиця 2

Цілі та стратегічні завдання інноваційного розвитку підприємств АПК

Мета	Завдання
Створення інновацій	Вивчення проблеми в галузі, в світі, зародження ідеї та включення її в план НДР. Проведення фундаментальних і прикладних досліджень, виконання розробок. Оформлення закінчених науково-технічних розробок як об'єктів інтелектуальної власності. Виробництво та реалізація наукомісткої продукції. Підготовка інновацій до освоєння їх у виробництві
Розповсюдження інновацій	Підготовка та перепідготовка кадрів АПК для роботи з інноваціями. Здійснення посадових функцій органами управління АПК, пропаганда інновацій. Інформаційне забезпечення підприємств різних організаційно-правових форм у сільгоспвиробництві. Діяльність центрів ІР (ЦІР) та засобів масової інформації.
Освоєння інновацій	Доведення інформації про інновації до товаровиробників. Організаційно-економічний механізм освоєння інновацій товаровиробниками. Укладання договірних відносин між товаровиробниками, творцями інновацій та ЦІР. Активна діяльність товаровиробників. Платоспроможний попит товаровиробників на інновації.

За допомогою таких критеріїв формування потенціалу суб'єкта господарювання, як прибуток і реалізація інновацій, підприємство спроможне не тільки ефективно функціонувати, а й стабільно розвиватися.

Оскільки основною метою розвитку стратегічного потенціалу підприємств АПК в умовах ринкових відносин є зміцнення своїх конкурентних позицій і, як наслідок, нарощування прибутку для забезпечення подальшого росту, то в якості критерію інноваційного розвитку підприємства варто визначати прибуток. Для цієї мети можуть бути використані різні показники прибутку, які запропонувала Савицька Г.В. [11, с. 53], що класифікуються у такий спосіб:

- 1) за видами господарської діяльності розрізняють: прибуток від основної (операційної) діяльності, що включає прибуток від реалізації продукції та інші операційні доходи й витрати; прибуток від інвестиційної діяльності; прибуток від фінансової діяльності;
- 2) за складом елементів, що включаються, розрізняють: маржинальний прибуток; прибуток від реалізації продукції; загальний фінансовий результат звітного періоду до виплати відсотків і податків; прибуток до оподаткування і чистий прибуток;
- 3) залежно від характеру діяльності підприємства виділяють прибуток від звичайної (традиційної) діяльності і прибуток від надзвичайних ситуацій, незвичайних для даного підприємства, який треба виділяти з загального прибутку для правильної оцінки роботи підприємства;
- 4) за характером оподаткування розрізняють оподаткований прибуток і неоподаткований податком пільговий прибуток відповідно до податкового законодавства;
- 5) за ступенем обліку інфляційного фактора розрізняють номінальний прибуток і реальний прибуток, скорегований на темп інфляції в звітному періоді;
- 6) за економічним змістом прибуток поділяють на бухгалтерський та економічний, причому бухгалтерський визначається як різниця між доходами і поточними явними витратами, а економічний відрізняється від бухгалтерського тим, що при розрахунку його величини враховують не тільки явні

витрати, але і неявні, не відбиті в бухгалтерському обліку;

7) за характером використання чистий прибуток підрозділяється на капіталізований (нерозподілений) і споживчий. Капіталізований – це частина чистого прибутку, що направляється на фінансування природу активів підприємства, а споживчий – та її частина, що витрачається на витрату дивідендів акціонерам підприємства.

Показники прибутку доцільно використовувати критерію оцінювання інноваційного розвитку підприємств ще й тому, що вони охоплюють відносини з:

- 1) іншими підприємствами щодо поставок сировини, матеріалів, комплектуючих виробів, реалізації продукції (послуг);
- 2) страховими компаніями, організаціями щодо страхування комерційних та фінансових ризиків недоотримання чи втрати прибутку;
- 3) інвестиційними інститутами щодо розміщення інвестицій (прибутку);
- 4) товарними, сировинними і фондовими біржами щодо операцій з виробничими та фінансовими активами;
- 5) філіалами та дочірніми підприємствами;
- 6) податковою службою;
- 7) аудиторськими службами та іншими суб'єктами господарювання.

Крім того, показники прибутку можна розглядати у вигляді таких складових як: темп приросту чистого доходу від реалізації продукції, прибуток від звичайної діяльності; темп приросту товарної продукції, який відображає динаміку обсягу продукції та показник освоєння нових видів продукції, що характеризує інноваційний розвиток підприємства.

Щодо показників ефективності інноваційного розвитку, то до їх основних критеріїв можна віднести:

- 1) підвищення рівня фондівддачі, який є результатом збільшення обсягу виробництва продукції на одиницю вартості основних виробничих фондів;
- 2) чистий дисконтований дохід являє собою величину різниці результатів і інноваційних витрат за розрахунковий період, приведених до одного, звичайно початкового, року, тобто з обліком дисконтування результатів і витрат. В економічній літературі чистий дисконтований дохід має й інші назви: інтегральний ефект, чистий наведений ефект, чиста наведена вартість;
- 3) чиста поточна вартість наступних періодів – визначається як сума чистої поточної вартості попереднього року й чистого дисконтованого доходу наступного;
- 4) індекс прибутковості або індекс рентабельності – це відношення сумарного дисконтованого доходу до сумарних дисконтованих інноваційних витрат, тобто відношення величини доходів, приведених до моменту початку реалізації інновацій і величини інвестицій в інновації, дисконтованих до моменту початку процесу інвестування;
- 5) показник внутрішньої норми прибутковості (норма рентабельності, внутрішня норма прибутку, норма повернення інвестицій) – характеризує рівень прибутковості конкретного інноваційного рішення (рекомендоване значення не нижче 15 – 20%);
- 6) термін окупності (ТО) – визначається як відношення суми первісних інвестицій в інновації до щорічних грошових надходжень. Розрахунок актуальний для тих галузей, в якій найбільш високі темпи науково-технічного прогресу і де поява нових технологій або виробів може швидко знецінити колишні інвестиції.

Висновки. Таким чином, проведене дослідження дозволило зробити акцент на тому, що оновлення є процесом раціонального розширення виробництва на новій технічній основі, яке передбачає впровадження досягнень науково-технічного прогресу з максимально можливим використанням існуючого потенціалу підприємства, новітніх технологій та обладнання задля створення конкурентоспроможної інноваційної продукції та технологій виробництва. Критерії оцінювання оновлення підприємства повинні відповідати задачам і цілям інноваційного розвитку та враховувати специфічні особливості впровадження досягнень НТП. Таким показником, що віддзеркалює процеси оновлення виробничого апарату підприємств АПК має бути прибуток, що є комплексним критерієм і його можна розглядати у вигляді таких складових, як темп приросту чистого доходу від реалізації продукції, прибуток від звичайної діяльності; темп приросту товарної продукції, який відображає динаміку обсягу продукції та показник освоєння нових видів продукції, а також приведені витрати, строк окупності додаткових інвестицій та коефіцієнт ефективності додаткових інвестицій.

Література

1. Калінеску Т.В. Методологія аналізу та оцінки переміщення сфери діяльності підприємств: Монографія. – Луганськ: Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2003. – 280 с.
2. Калінеску Т.В., Романовська Ю.А., Кирилов О.Д. Стратегічний потенціал підприємства: формування та розвиток: Монографія. – Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2007. – 272 с.
3. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: Навчальний

посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. – 278 с.

4. Мельник О.Г. Сутність інновацій та інноваційного розвитку // Актуальні проблеми економіки. – № 12. 2008. – С. 20 – 26.

5. Шумпетер Й. Теория экономического развития. – М.: Прогресс, 1982. – С. 455.

6. Словник економічних термінів // <http://209.85.229.132/search?q=cache:07СТХУЕiZKYJ>:

7. Кушлин В.И. Интенсификация обновления производственного аппарата. – М.: «Мысль», 1986.

8. Портер М.Е. Конкуренция: Пер. с англ. – М.: Вильямс, 2002. – 495 с.

9. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 400с.

10. Формування та оцінювання потенціалу підприємства: Навчальний посібник / Т.В. Калінеску, Ю.А. Романовська, С.Ф. Большенко, О.В. Маслош, Н.В. Швець, Г.В. Пчелинська, О.Д. Кирилов. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2007. – 352 с.

11. Савицька Г.В. Анализ хозяйственной деятельности: Учеб. пос. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 256 с.

Надійшла 12.05.2009

УДК 65.050.9

Г. В. КОЗАЧЕНКО, О. М. ЛЯШЕНКО

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

ДЕКОМПОЗИЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Визначено змістовні характеристики економічної безпеки підприємства. Наведено розуміння декомпозиції управління економічної безпеки підприємства. Розглянуто способи побудови та властивості такої декомпозиції. Запропоновано класифікаційні ознаки декомпозиції управління економічною безпекою підприємства: морфологічним фокусом, формою, глибиною, конфігурацією поєднання підсистем, стратегічною орієнтацією, терміном актуалізації, організацією, станом ресурсного забезпечення.

The sensual descriptions of economic security of enterprise were determined. Understanding of decomposition of management of economic security of enterprise was resulted. The methods of construction and properties of such decomposition were considered. The classification signs of management decomposition of economic security of enterprise were offered using morphological focus, a form, a depth, configuration of combination of subsystems, a strategic orientation, the term of actualization, organization, the state the resource providing.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку економіки однією з головних цілей вітчизняних підприємств є забезпечення їх економічної безпеки, досягнення якої потребує детального вивчення багатьох питань. Зокрема, до числа таких питань належать відстеження зовнішніх та викриття внутрішніх загроз діяльності підприємства; виокремлення та упорядкування економічних інтересів підприємства за рівнем пріоритетності, відповідно до якого інтереси мають узгоджуватися як у внутрішньому, так й у зовнішньому середовищі підприємства; діагностування стану економічної безпеки підприємства; розробка та впровадження способів забезпечення економічної безпеки підприємства тощо. Вирішення цих та інших питань є змістовним наповненням та ознаками сутнісних характеристик управління економічною безпекою підприємства. Однак маємо визнати, що, незважаючи на актуальність та популярність питань економічної безпеки підприємства, форма та зміст управління нею перебувають в неузгодженому стані, тобто існуючі та прогнозовані змістовні характеристики управління економічною безпекою підприємства повинні мати відповідну форму – мають бути певним чином скомпоновані. Тільки за умов дотримання єдності форми та змісту може бути досягнуто гармонізації в управлінні економічною безпекою підприємства

Аналіз останніх досліджень показав, що питання забезпечення економічної безпеки постійно перебувають у центрі уваги науковців. Але в більшості випадків вони досліджують лише окремі питання проблеми, пов'язані, насамперед, із формуванням базових засад забезпечення економічної безпеки, визначенням системи економічних інтересів і пріоритетів розвитку.

Найчастіше в сучасній науковій літературі розглядаються питання забезпечення економічної безпеки підприємств. Розгляд таких питань здійснюється або з позиції захисту від загроз [1-5], стану використання корпоративних ресурсів [6-8], або з позиції гармонізації інтересів підприємств [9]. Науковий апарат щодо управління економічною безпекою підприємства, незважаючи на наявність певної кількості наукових та науково-методичних публікацій з цього питання [10-16], ще не є остаточно сформованим.

Мета статті полягає в обґрунтуванні ключових положень декомпозиції управління економічною безпекою підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перш за все, визначимось із змістовними характеристиками економічної безпеки підприємства. Авторська позиція щодо розуміння економічної безпеки підприємства є такою: економічна безпека є здатністю підприємства протистояти зовнішнім і